

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1829/2002 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Οκτωβρίου 2002

για την τροποποίηση του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/96 της Επιτροπής όσον αφορά την ονομασία «φέτα»

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 1992, σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2796/2000 της Επιτροπής⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 17,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92, οι ελληνικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή, στις 21 Ιανουαρίου 1994, αίτηση καταχώρισης της ονομασίας «φέτα», σχετικά με ένα τυρί.
- (2) Βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/96 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 1996, σχετικά με την καταχώριση των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου⁽³⁾ όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 564/2002⁽⁴⁾, η ονομασία «φέτα» έχει καταχωριστεί ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης.
- (3) Κατά της εν λόγω καταχώρισης κατατέθηκαν, βάσει του άρθρου 230 της συνθήκης, προσφυγές ακύρωσης από τις κυβερνήσεις του Βασιλείου της Δανίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας.
- (4) Στη σχετική απόφασή του της 16ης Μαρτίου 1999, η οποία αφορούσε τις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-289/96, C-293/96 και C-299/96, το Δικαστήριο πρόβη στη μερική ακύρωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/96 όσον αφορά την καταχώριση της ονομασίας «φέτα» ως προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν «έλαβε δεόντως υπόψη το σύνολο των παραγόντων τους οποίους το άρθρο 3 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο του βασικού κανονισμού την υποχρέωνε να λάβει υπόψη», δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ανεπαρκή ανάλυση εκ μέρους της Επιτροπής του παράγοντα που αφορά τη συγκεκριμένη κατάσταση η οποία επικρατεί στα κράτη μέλη.
- (5) Ως εκ τούτου, με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1070/1999 της Επιτροπής⁽⁵⁾ της για την τροποποίηση του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/96 διεγράφη η ονομασία «φέτα» από το εν λόγω παράρτημα και το μητρώο προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων.
- (6) Στη συνέχεια, στις 15 Οκτωβρίου 1999, η Επιτροπή διαβίβασε σε όλα τα κράτη μέλη λεπτομερές ερωτηματολόγιο με στόχο την επικαιροποιημένη αναλυτική αξιολόγηση της κατάστασης που επικρατεί σε κάθε κράτος μέλος όσον

αφορά την παραγωγή, την κατανάλωση και, γενικότερα, την αποδεδειγμένη γνώση εκ μέρους των κοινοτικών καταναλωτών της ονομασίας «φέτα».

- (7) Όσον αφορά την παραγωγή του τυριού «φέτα», τα κράτη μέλη κλήθηκαν να παρουσιάσουν τα ακόλουθα στοιχεία: την ύπαρξη εθνικών κανονισμών ή ειδικών κωδικοποιημένων πρακτικών, τις συνθήκες έναρξης της παραγωγής αυτής (ιδίως τους επιδιωκόμενους στόχους, την ιδιωτική ή δημόσια φύση μιας τέτοιας πρωτοβουλίας, τις αγορές και το «προφίλ» των καταναλωτών), την ανάλυση κατ' έτος των παραγόμενων ποσοτήτων, τον τελικό προορισμό της παραγωγής και τις συγκεκριμένες ονομασίες των χρησιμοποιούμενων εμπορικών σημάτων.
- (8) Όσον αφορά την κατανάλωση του τυριού «φέτα», τα κράτη μέλη κλήθηκαν να παρουσιάσουν τα ακόλουθα στοιχεία: την ύπαρξη νομοθεσίας που να διέπει τη διάθεση στην αγορά του τυριού αυτού, την ανάλυση κατ' έτος των καταναλισκόμενων ποσοτήτων, τη γεωγραφική καταγωγή του καταναλισκόμενου τυριού και συγκεκριμένα σήματα που παρουσιάζονται στην αγορά.
- (9) Όσον αφορά τη γνώση της ονομασίας «φέτα», τα κράτη μέλη κλήθηκαν να παρουσιάσουν τα ακόλουθα στοιχεία: τους ορισμούς του όρου αυτού, ιδίως σε συγγράμματα γενικού χαρακτήρα, όπως λεξικά ή εγκυκλοπαιδείες, δημοσκοπήσεις ή έρευνες ή οποιοδήποτε άλλο βοηθητικό στοιχείο.
- (10) Η Επιτροπή πρόβη σε συγκεντρωτική παρουσίαση των στοιχείων που έλαβε για το σύνολο των κρατών μελών και ανά κράτος μέλος, ενώ, στη συνέχεια, τα κράτη μέλη επέφεραν ορισμένες διορθώσεις ή τροποποιήσεις.
- (11) Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η παραγωγή του τυριού «φέτα» σε δώδεκα κράτη μέλη δεν διέπεται από ειδικούς κανόνες που να καθορίζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, τους τρόπους επεξεργασίας και, ενδεχομένως, την οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή παραγωγής. Στην Ελλάδα, οι πρακτικές όσον αφορά την επεξεργασία του τυριού «φέτα» τελειοποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν σταδιακά από το 1935, και η οριοθέτηση της γεωγραφικής περιοχής παραγωγής, η οποία στηρίζεται παραδοσιακά σε σταθερές και σύμφωνα με την συναλλακτική εντιμότητα συνήθειες, πραγματοποιήθηκε το 1988. Νομοθεσία σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να πληρούνται κατά την παραγωγή του τυριού «φέτα» διαθέτει η Δανία από το 1963, ενώ στις Κάτω Χώρες ίσχυσε μεταξύ των ετών 1981 και 1998. Πρέπει να επισημανθεί εξάλλου ότι ο όρος «φέτα» εμφανίζεται στην κοινοτική νομοθεσία όσον αφορά τις επιστροφές στην εξαγωγή για το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα ή στη συνδυασμένη τελωνειακή ονοματολογία. Η νομοθεσία αυτή ανταποκρίνεται σε αποκλειστικά τελωνειακές απαιτήσεις και δεν προσπαθεί κατ' ουδέν τρόπο να ερμηνεύσει τη γνώμη του καταναλωτή ή να ρυθμίσει δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ούτε επηρεάζει την προτιμώμενη ονομασία κατά την πραγματική διάθεση στο εμπόριο του εν λόγω τυριού, η οποία εξαρτάται αποκλειστικά από εκτιμήσεις που συνδέονται με τις προσδοκίες των καταναλωτών των διαφόρων ενδιαφερόμενων χωρών προορισμού.

⁽¹⁾ ΕΕ L 208 της 24.7.1992, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ L 324 της 21.12.2000, σ. 26.⁽³⁾ ΕΕ L 148 της 21.6.1996, σ. 1.⁽⁴⁾ ΕΕ L 86 της 3.4.2002, σ. 7.⁽⁵⁾ ΕΕ L 130 της 26.5.1999, σ. 18.

- (12) Διαπιστώθηκε ότι η παραγωγή του τυριού «φέτα», κατά την έννοια της συνδυασμένης τελωνειακής ονοματολογίας, είναι ανύπαρκτη στο Λουξεμβούργο και στην Πορτογαλία ενώ, από στατιστική και οικονομική άποψη, είναι ή ήταν περιθωριακή ή σποραδική σε εννέα κράτη μέλη: στην Ιταλία, στο Βέλγιο, στη Φινλανδία, στην Αυστρία, στην Ιρλανδία, στη Σουηδία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις Κάτω Χώρες και στην Ισπανία.
- (13) Αντίθετα, διαπιστώθηκε σημαντική παραγωγή του τυριού «φέτα» σε τέσσερα κράτη μέλη. Η Ελλάδα παράγει το τυρί αυτό από την αρχαιότητα, σχεδόν αποκλειστικά για την ελληνική αγορά. Επίσημες στατιστικές υπάρχουν από το 1931 και παρουσιάζουν παραγωγή 25 000 τόνων για το έτος εκείνο, ενώ έκτοτε η παραγωγή έχει φθάσει ετησίως στους 115 000 περίπου τόνους. Το τυρί που φέρει την ονομασία «φέτα» στην Ελλάδα παράγεται αποκλειστικά από γάλα προβατίνας ή μείγμα γάλακτος προβατίνας και αίγας.
- (14) Η Δανία παράγει το τυρί αυτό από τη δεκαετία του 1930, κυρίως με σκοπό την εξαγωγή του. Στατιστικά στοιχεία υπάρχουν μόνο από το 1967 και αναφέρουν, κατά το εν λόγω έτος, παραγωγή 133 τόνων. Η παραγωγή υπερέβη τους 1 000 τόνους το 1971. Μετά τη χορήγηση από την Κοινότητα επιστροφών στην εξαγωγή του τυριού «φέτα», από το 1975, η παραγωγή του τυριού αυτού αυξήθηκε θεαματικά, φθάνοντας από 9 868 τόνους το 1975, με μέγιστη ποσότητα 110 932 τόνων το 1989. Η παραγωγή σημείωσε από το 1995 μια πτωτική τάση για να φθάσει τους 27 640 τόνους το 1998, λόγω κυρίως της χαμηλότερης ζήτησης τρίτων χωρών και της σταδιακής μείωσης των επιστροφών στην εξαγωγή του τυριού αυτού. Η παραγωγή της Δανίας στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στη χρήση αγελαδινού γάλακτος.
- (15) Η Γαλλία άρχισε την παραγωγή του τυριού αυτού το 1931. Στατιστικές διατίθενται μόνο από το 1980 και αναφέρουν, για το εν λόγω έτος, παραγωγή 875 τόνων. Η παραγωγή κυμάνθηκε από το 1988 έως το 1998 μεταξύ 7 960 τόνων και 19 964 τόνων. Ενώ είχε ως στόχο στην αρχή την ικανοποίηση της ζήτησης της αρμενικής και ελληνικής κοινότητας της Γαλλίας, η παραγωγή προορίζεται σήμερα για εξαγωγή τόσο προς άλλα κράτη μέλη όσο και προς τρίτες χώρες σε ποσοστό 77,5 % κατά μέσο όρο. Η γαλλική παραγωγή στηρίζεται στη χρήση κυρίως γάλακτος προβατίνας και, σε μικρότερο βαθμό, αγελαδινού γάλακτος.
- (16) Η Γερμανία παράγει το τυρί αυτό από το 1972 οπότε καταγράφηκαν 78 τόνοι. Η παραγωγή υπερέβη το 1977 τους 5 000 τόνους, αγγίζοντας το 1980 τους 15 000 τόνους και φθάνοντας, το 1985 τους 24 000 τόνους. Κυμαίνεται από τότε μεταξύ 19 757 και 39 201 τόνων. Η παραγωγή, η οποία προοριζόταν αρχικά μόνο για τις κοινότητες μεταναστών που ήταν εγκαταστημένες στη Γερμανία και κατηγόνοτο από τα Βαλκάνια, στράφηκε προοδευτικά προς τις χώρες της Μέσης Ανατολής και των Βαλκανίων λόγω κυρίως της χορήγησης επιστροφών στην εξαγωγή, καθώς επίσης και προς άλλα κράτη μέλη. Η γερμανική παραγωγή στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στη χρήση αγελαδινού γάλακτος.
- (17) Πρέπει να επισημανθεί ότι οι ανωτέρω στατιστικές, οι οποίες στηρίζονται σε δεδομένα που διαβιβάστηκαν από κάθε κράτος μέλος για την παραγωγή τους, έχουν μόνον ενδεικτική αξία, δεδομένου ότι η απουσία ειδικού ρυθμιστικού πλαισίου σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη, σε συνδυασμό με τον υπερβολικά γενικό ορισμό του όρου «φέτα» που παρουσιάζεται στη συνδυασμένη τελωνειακή ονοματολογία, οδηγούν σε εκτιμήσεις κατά προσέγγιση και σε πολύ παρεκκλίνοντα στατιστικώς δεδομένα κατά τη διασταυρωμένη ανάλυση των απαντήσεων που διαβιβάστηκαν. Αποδεικνύεται εξάλλου δύσκολο για πολλά κράτη μέλη να διακρίνουν μεταξύ της εγχώριας παραγωγής και της επανεξαγωγής, γεγονός από το οποίο ενδεχομένως απορρέουν εσφαλμένες στατιστικές.
- (18) Όσον αφορά τις νομοθεσίες των κρατών μελών για την κατανάλωση του τυριού «φέτα», εφαρμόζονται κατά γενικό κανόνα μόνον οι γενικές κοινοτικές και εθνικές διατάξεις για την εμπορία, παρουσίαση ή επισήμανση των τυριών γενικά. Μόνον η Ελλάδα και η Δανία διαθέτουν ειδική εμπειριστωμένη νομοθεσία στον τομέα αυτό, ενώ η Αυστρία χρησιμοποιεί την ένδειξη «φέτα» μόνο για τα ελληνικά προϊόντα κατ'εφαρμογή μιας διμερούς ελληνοαυστριακής συμβάσεως του 1971.
- (19) Όσον αφορά την έκταση της κατανάλωσης του τυριού «φέτα» στην Κοινότητα, η ανάλυση των απαντήσεων των κρατών μελών επέτρεψε να διαπιστωθεί, αφενός, ότι η χονδρική αξιολόγηση που στηρίχθηκε στις συνολικές ποσότητες του τυριού «φέτα» που παράχθηκαν και εισάχθηκαν μείον τις ποσότητες που εξαχθηκαν αποδείχθηκε, ορισμένες φορές, ανεπαρκής ή ακόμη και πηγή παράλογων αποτελεσμάτων, δεδομένου ότι, λόγω της αδυναμίας συνυπολογισμού των υφιστάμενων αποθεμάτων, των επανεξαγόμενων ποσοτήτων ή άλλων στοιχείων, προκύπτει ενδεχομένως αρνητική κατανάλωση σε ορισμένα κράτη μέλη. Εξάλλου, η διάθεση στην αγορά του τυριού «φέτα» στο πλαίσιο της συνδυασμένης τελωνειακής ονοματολογίας δεν πραγματοποιείται συστηματικά με την ονομασία αυτή, είτε λόγω περιορισμών νομικής φύσεως που περιορίζουν τη χρήση του όρου αυτού για τα προϊόντα που ανταποκρίνονται σε ορισμένες περισσότερες συγκεκριμένες απαιτήσεις, είτε λόγω εμπορικών εκτιμήσεων που τείνουν να ευνοούν συγκεκριμένες ονομασίες που εκτιμώνται από τους καταναλωτές στους οποίους απευθύνεται το τυρί αυτό. Με την επιφύλαξη της σχετικής αβεβαιότητας που προκύπτει, οι απαντήσεις που διαβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη επέτρεψαν να διαπιστωθεί ενδεικτικά ότι κατά την προσχώρηση της Ελλάδας στην Κοινότητα, το 92 % περίπου της κατανάλωσης του τυριού «φέτα» στην Κοινότητα πραγματοποιείται στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, καταγράφηκε μια σταδιακή αύξηση της κατανάλωσης στα άλλα κράτη μέλη, έτσι ώστε η Ελλάδα να αντιπροσωπεύει έκτοτε το 73 % περίπου της κοινοτικής κατανάλωσης του τυριού «φέτα». Με την κατανομή της κατανάλωσης σε κάθε κράτος μέλος ανά άτομο και ανά έτος, διαπιστώνεται ότι στην Ισπανία, στο Λουξεμβούργο, στην Πορτογαλία, στην Ιταλία και στις Κάτω Χώρες, η κατανάλωση ανά άτομο και ανά έτος του τυριού «φέτα» είναι κατώτερη ή ίση προς 0,010 χιλιόγραμμα, ήτοι το 0,08 % της κοινοτικής κατανάλωσης. Στην Ιρλανδία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Αυστρία, στη Γαλλία, στη Σουηδία, στο Βέλγιο και στη Φινλανδία, η κατανάλωση ανά άτομο και ανά έτος του τυριού «φέτα» κυμαίνεται μεταξύ 0,040 και 0,150 χιλιόγραμμα, ήτοι το 0,32 και 1,22 % της κοινοτικής κατανάλωσης. Στη Γερμανία, η κατανάλωση ανά άτομο και ανά έτος ανέρχεται σε 0,290 χιλιόγραμμα, ήτοι το 2,36 % της κοινοτικής κατανάλωσης. Στη Δανία, ανέρχεται σε 0,700 χιλιόγραμμα ανά άτομο και ανά έτος, ήτοι το 5,0 % της κοινοτικής κατανάλωσης. Τέλος, στην Ελλάδα, ανέρχεται σε 10,500 χιλιόγραμμα ανά άτομο και ανά έτος, ήτοι το 85,64 % της κοινοτικής κατανάλωσης.

- (20) Βάσει των στοιχείων που διαβίβασαν τα κράτη μέλη, τα τυριά που φέρουν σήμερα την ονομασία «φέτα» στο κοινοτικό έδαφος παραπέμπουν γενικά, ρητά ή σιωπηρά στην επισημάνσή τους, παρά το γεγονός ότι παράχθηκαν σε άλλα κράτη μέλη και όχι στην Ελλάδα, στο έδαφος, στις πολιτιστικές παραδόσεις ή στον πολιτισμό της Ελλάδας, με την παρουσίαση κειμένου ή σχεδίων έντονης ελληνικής φύσεως. Από αυτά προκύπτει ότι επιδιώκεται εκουσίως η συσχέτιση μεταξύ της ονομασίας «φέτα» και της Ελλάδας, δεδομένου ότι αποτελεί επιχείρημα πώλησης που είναι σύμφυτο με τη φήμη του πρωτότυπου προϊόντος, δημιουργώντας έτσι πραγματικούς κινδύνους σύγχυσης στον καταναλωτή. Οι επισημάνσεις του μη καταγόμενου από την Ελλάδα τυριού «φέτα», το οποίο διατίθεται στο εμπόριο εντός της Κοινότητας με μια τέτοια ονομασία χωρίς ωστόσο να αναφέρεται άμεσα ή έμμεσα στην Ελλάδα, είναι πολύ λίγες και αποτελούν επιπροσθέτως μια εξαιρετικά μειωμένη αναλογία της κοινοτικής αγοράς της «φέτας» έναντι των ποσοτήτων των τυριών που διατίθενται στο εμπόριο κατά τον τρόπο αυτό.
- (21) Από συγγράμματα γενικού χαρακτήρα, όπως είναι λεξικά ή εγκυκλοπαίδειες, καθώς και ειδικευμένου χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη, προκύπτει ότι ο όρος «φέτα» δεν απαντάται σε πονήματα που έχουν γραφεί στην ιταλική ή πορτογαλική γλώσσα. Το σύνολο των πονημάτων στην ελληνική γλώσσα αναφέρονται αποκλειστικά σε ένα ελληνικό τυρί με βάση το γάλα προβατίνας και αίγας. Στη σουηδική γλώσσα, αναφέρονται σε ένα τυρί ελληνικής καταγωγής με βάση το γάλα προβατίνας και αίγας, το οποίο επίσης παράγεται σε άλλες χώρες με βάση το αγελαδινό γάλα, αναφέροντας κυρίως τη Δανία και τη Σουηδία. Στη δανική γλώσσα, αναφέρονται κυρίως σε ένα ελληνικό τυρί από γάλα προβατίνας και αίγας, αλλά επίσης και σε ένα τυρί που παράγεται στη Δανία και στα Βαλκάνια, ή ακόμη χωρίς καμία ιδιαίτερη γεωγραφική αναφορά. Στη φινλανδική γλώσσα, αναφέρονται σε ένα ελληνικό τυρί ή τυρί ελληνικής καταγωγής με βάση το γάλα προβατίνας ή το γάλα προβατίνας και αίγας, με την εξαίρεση ενός πονήματος που δεν αναφέρεται σε καμία γεωγραφική καταγωγή. Στη γερμανική γλώσσα, αναφέρονται σε ένα προϊόν που παράγεται στην Ελλάδα και στις περισσότερες χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης, καθώς και σε υπερπόντιες χώρες. Στη γαλλική γλώσσα, 14 από τα 17 πονήματα που διαβιβάστηκαν, αναφέρονται σε ένα ελληνικό τυρί από γάλα προβατίνας ή/και αίγας, ένα πόνημα αναφέρεται σε ένα τυρί που παράγεται στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια, ένα πόνημα σε ένα τυρί ελληνικής καταγωγής, του οποίου υπάρχουν πολλές απομιμήσεις στην Ευρώπη και ένα πόνημα σε ένα ελληνικό τυρί με βάση το γάλα προβατίνας και αίγας, του οποίου η παραγωγή έχει διαδοθεί σε άλλες χώρες της ευρύτερης περιοχής και πλέον πρόσφατα στην Ευρώπη και στη Βόρειο Αμερική, με τη χρήση αγελαδινού γάλακτος. Στην αγγλική γλώσσα, τέσσερα πονήματα αναφέρονται σε ένα τυρί με βάση το γάλα προβατίνας που παράγεται ιδίως στην Ελλάδα, τέσσερα πονήματα αναφέρονται σε ένα ελληνικό τυρί με βάση το γάλα προβατίνας και αίγας, ένα πόνημα αναφέρεται σε ένα τυρί καταγωγής Ελλάδας και Μέσης Ανατολής, το οποίο παράγεται παραδοσιακά από γάλα προβατίνας ή αίγας, και ορισμένες φορές από αγελαδινό γάλα, δύο πονήματα αναφέρονται σε ένα τυρί ελληνικής καταγωγής με βάση το γάλα προβατίνας ή αίγας, το οποίο παράγεται επίσης σε άλλες χώρες, γενικά ως συστατικό ελληνικών φαγητών, ένα πόνημα αναφέρεται στην ύπαρξη παραγωγής του τυριού «φέτα» στη Νέα Ζηλανδία, στη Βουλγαρία, στη Γιουγκοσλαβία, στην Κύπρο, στη Δανία και στην Ελλάδα, η οποία είναι και χώρα καταγωγής, ένα πόνημα αναφέρεται σε ένα τυρί που παρασκευάζεται στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια, ένα πόνημα αναφέρεται σε ένα ελληνικό τυρί με βάση το γάλα προβατίνας ή αίγας, το οποίο παρασκευάζεται στις Ηνωμένες Πολιτείες με βάση το αγελαδινό γάλα, τέσσερα πονήματα υποδεικνύουν μια στενή σχέση μεταξύ του τυριού που παρασκευαζόταν στην αρχαία Ελλάδα και του σημερινού ελληνικού τυριού «φέτα». Σε όλες τις γλώσσες, η χρονολογική εξέλιξη των ορισμών του όρου «φέτα» δεν μείωσε τη συσχέτιση και ταυτοποίηση μεταξύ της Ελλάδας και του εν λόγω τυριού.
- (22) Το σύνολο των στοιχείων που διαβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη τήθηκαν υπόψη της επιστημονικής επιτροπής, που στο εξής καλείται «επιτροπή», η οποία εξέφρασε ομοφώνως σχετική γνώμη στις 24 Απριλίου 2001.
- (23) Η επιτροπή διευκρινίζει εν πρώτοις ότι «(...) μια ονομασία προέλευσης ή μία γεωγραφική ένδειξη μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει καταστεί κοινή ονομασία ενός τύπου προϊόντος μόνον εάν, στη σχετική χώρα, ένα σημαντικό μέρος του ενδιαφερόμενου κοινού δεν θεωρεί πλέον ότι η ένδειξη συνεχίζει να αποτελεί γεωγραφική ένδειξη (...). Όσον αφορά τη χώρα, στην οποία η μεταποίηση πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί, πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δεδομένου του κοινοτικού πεδίου εφαρμογής του κανονισμού και του γεγονότος ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί ενιαία αγορά. Λόγω του γεγονότος αυτού, δεν είναι δυνατόν να εξεταστεί αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο η κατάσταση σε ένα και μόνο κράτος μέλος κατά μεμονωμένο τρόπο. Το άρθρο 3 του κανονισμού προβλέπει ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση που επικρατεί στο κράτος μέλος καταγωγής και στα κράτη μέλη κατανάλωσης καθώς επίσης και στα άλλα κράτη μέλη, καθώς και η σχετική κοινοτική και εθνική νομοθεσία (...). Όσον αφορά την ταυτότητα του ενδιαφερόμενου κοινού, η εκτίμηση εξαρτάται από τον τύπο του προϊόντος και του κοινού στο οποίο απευθύνεται το προϊόν. Στην παρούσα περίπτωση, δεδομένου ότι πρόκειται για τυρί που καταναλώνεται κατά κύριο λόγο από τον τελικό καταναλωτή (αλλά επίσης και από τους εμπορευόμενους αγοραστές, όπως είναι τα εστιατόρια, οι βιομηχανίες τροφίμων κ.λπ.), ο εν λόγω στόχος είναι το ευρύ κοινό. Κατά συνέπεια, στα μάτια του ευρέως κοινού θα πρέπει να έχει χάσει η εν λόγω ονομασία ή ένδειξη την αρχική γεωγραφική σημασία της. Για την αξιολόγηση της γνώμης του ευρέως κοινού, μπορούμε να προβούμε σε άμεσες μετρήσεις, όπως είναι οι δημοσκοπήσεις ή άλλες έρευνες, καθώς και σε έμμεσες, όπως είναι το επίπεδο της παραγωγής και της κατανάλωσης, ο τύπος και η φύση της χρησιμοποιούμενης επισημάνσης, ο τύπος και η φύση της διαφήμισης των εν λόγω προϊόντων, τα λεξικά κ.λπ.».
- (24) Όσον αφορά την παραγωγή του τυριού «φέτα» η επιτροπή διαπιστώνει ότι η παραγωγή στην Ελλάδα αντιπροσωπεύει το 60 % της συνολικής κοινοτικής παραγωγής του τυριού αυτού και το 90 % της κοινοτικής παραγωγής με βάση το γάλα προβατίνας και αίγας. Το τυρί «φέτα» με βάση το αγελαδινό γάλα, το οποίο αντιπροσωπεύει το 34 % της συνολικής κοινοτικής παραγωγής, προορίζεται κυρίως για τρίτες χώρες.

- (25) Όσον αφορά την κατανάλωση, η επιτροπή υπογραμμίζει ότι το 73 % της κατανάλωσης του τυριού «φέτα» πραγματοποιείται σήμερα στην Ελλάδα, ήτοι 10,5 χιλιόγραμμα ετησίως και ανά κάτοικο έναντι 1,76 χιλιογράμμων ετησίως και ανά κάτοικο για το σύνολο των άλλων πολιτών της Ένωσης. Στη Δανία και στη Γερμανία, η κατανάλωση «φέτας» είναι, σύμφωνα με την επιτροπή, βεβαίως υψηλότερη, αλλά, παρόλα αυτά, αντιστοίχως 15 και 36 φορές κατώτερη από εκείνη στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την επιτροπή, η κατανάλωση φέτας σε σχέση με τη συνολική κατανάλωση τυριού ανά κάτοικο είναι επίσης σημαντική. Ιδιαίτερα, στην Ελλάδα, καταναλώνονται 10,5 χιλιόγραμμα φέτας ετησίως και ανά κάτοικο έναντι ετήσιας κατανάλωσης 14 χιλιογράμμων τυριού ετησίως. Στη Δανία, η κατανάλωση φέτας ανέρχεται σε 0,7 χιλιόγραμμα ετησίως και ανά κάτοικο έναντι ετήσιας κατανάλωσης 15 χιλιογράμμων τυριού. Στη Γαλλία, η κατανάλωση ανέρχεται σε 0,13 χιλιόγραμμα φέτας ετησίως και ανά κάτοικο έναντι ετήσιας κατανάλωσης 20 χιλιογράμμων τυριού. Στη Γερμανία, η κατανάλωση φέτας ανέρχεται σε 0,29 χιλιογράμμων ετησίως και ανά κάτοικο έναντι ετήσιας κατανάλωσης 19 χιλιογράμμων τυριού.
- (26) Η επιτροπή διαπιστώνει παρεμπιπτόντως ότι «ένα σημαντικό μέρος της παραγωγής εκτός Ελλάδας εξάγεται προς τρίτες χώρες, χωρίς να επηρεάζει την κατάσταση της ονομασίας φέτα στην ενιαία αγορά» και ότι «η απουσία παραγωγής και κατανάλωσης σε πολλά κράτη μέλη δεν έχει επιπτώσεις στον κοινό ή μη χαρακτήρα της ονομασίας».
- (27) Όσον αφορά την ανάλυση των σχετικών εθνικών ή κοινοτικών νομοθεσιών, η επιτροπή θεωρεί ότι δώδεκα κράτη μέλη δεν διαθέτουν καμία ειδική νομοθεσία και εφαρμόζουν στο τυρί «φέτα» τους γενικούς, κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες σχετικά με τα τυριά. Η επιτροπή διαπιστώνει ότι η Ελλάδα διαθέτει νομοθεσία για το τυρί «φέτα» από το 1935, η Δανία από το 1963 και ότι η Αυστρία χρησιμοποιεί την ονομασία «φέτα» μόνο για τα προϊόντα καταγωγής Ελλάδας δυνάμει διμερούς συμφωνίας του 1971.
- (28) Όσον αφορά τις μεθόδους εμπορίας του τυριού «φέτα» στην Κοινότητα η επιτροπή διαπιστώνει ότι προσφέρονται στον καταναλωτή «δύο προϊόντα με την ίδια ονομασία» των οποίων η σύνθεση είναι διαφορετική καθώς και οι οργανοληπτικές ιδιότητες. Η επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι επισημάνσεις του τυριού «φέτα» μη ελληνικής καταγωγής παραπέμπουν άμεσα ή έμμεσα στην Ελλάδα, γεγονός που συνεπάγεται ότι η ονομασία «φέτα» δεν χρησιμοποιείται ως «κοινή ονομασία χωρίς καμία γεωγραφική συνεκδοχή, συνώνυμο του λευκού τυριού από προβατίνα ή αίγα, σε άλμη (...)». Σύμφωνα με την επιτροπή, πρόκειται για «προϊόν που παρουσιάζεται γενικά ως ελληνικής καταγωγής (...)».
- (29) Η επιτροπή «συμπεραίνει ομοφώνως τον μη κοινό χαρακτήρα της ονομασίας «φέτα», ιδίως για τους ακόλουθους λόγους:
- (30) Η παραγωγή και η κατανάλωση του τυριού «φέτα» είναι συγκεντρωμένη στο μεγαλύτερο μέρος της στην Ελληνική Δημοκρατία. Τα προϊόντα που παρασκευάζονται από άλλα κράτη μέλη (Γερμανία, Δανία, Γαλλία), τα οποία ενδεχομένως αποκαλούνται «φέτα», παράγονται κατά κύριο λόγο με βάση το αγελαδινό γάλα σύμφωνα με διαφορετική τεχνολογία, και εξάγονται κατά κύριο λόγο προς τρίτες χώρες. Δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να εξαχθεί συμπέρασμα για τον κοινόχρηστο χαρακτήρα της ονομασίας «φέτα», δεδομένου ότι στην ενιαία αγορά κυριαρχεί το πρωτότυπο ελληνικό προϊόν. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στα κράτη μέλη που δεν είναι σημαντικοί παραγωγοί και καταναλωτές, η ονομασία «φέτα» δεν μπόρεσε να καταστεί κοινόχρηστη λόγω της απουσίας χρήσης ως κοινής ονομασίας. Στην αντίληψη του καταναλωτή, η ονομασία «φέτα» θυμίζει πάντοτε ελληνική καταγωγή και, λόγω του γεγονότος αυτού, δεν πρόκειται για ονομασία που κατέστη κοινή και, κατά συνέπεια, κοινόχρηστη στην Κοινότητα.
- (31) Όσον αφορά τις σχετικές εθνικές ή κοινοτικές νομοθεσίες, η επιστημονική επιτροπή σημειώνει ότι στα περισσότερα κράτη μέλη δεν υπάρχει καμία ειδική νομοθεσία ή κανονισμός για το εν λόγω προϊόν. Μόνον η Ελλάδα και η Δανία διαθέτουν ειδική νομοθεσία. Η δανική νομοθεσία, η οποία επιτρέπει την παραγωγή ενός προϊόντος με την ονομασία «δανική φέτα», διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από την κοινοτική νομοθεσία από τεχνικής απόψεως (χρήση υπερφιλτραρισμένου αγελαδινού γάλακτος και όχι γάλακτος προβατίνας και αίγας, με πρόσθετες ύλες μέχρι το 1994). Εξάλλου, η Δανία δεν προσκόμισε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η ονομασία «φέτα» κατέστη κοινή ονομασία που μπορεί να χρησιμοποιείται με την προσθήκη της ονομασίας της χώρας παραγωγής («δανική φέτα») κατά το χρόνο κατά τον οποίο το εν λόγω κράτος επέτρεψε τη χρήση της (1963), ενώ επίσης δεν προσκομίστηκαν αποδεικτικά στοιχεία για τον κοινόχρηστο χαρακτήρα όσον αφορά την προηγούμενη περίοδο.
- (32) Το γεγονός ότι η ονομασία «φέτα» χρησιμοποιείται στην κοινή τελωνειακή ονοματολογία, ή στους κοινοτικούς κανονισμούς σχετικά με τις επιστροφές στην εξαγωγή, δεν επηρεάζει καθόλου την αντίληψη, τη γνώση και την προστασία στην ενιαία αγορά της σχετικής ονομασίας, δεδομένου ότι πρόκειται για μη σχετική κοινοτική νομοθεσία.
- (33) Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τη συμβουλευτική γνωμοδότηση της επιστημονικής επιτροπής. Θεωρεί ότι η εξαντλητική σφαιρική ανάλυση του συνόλου των στοιχείων νομικής, ιστορικής, πολιτισμικής, πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής, επιστημονικής και τεχνικής φύσεως που κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη, ή τα οποία προέκυψαν από τις έρευνες τις οποίες πραγματοποίησε ή ανέθεσε η Επιτροπή, της επιτρέπει να διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται ιδιαίτερος κανένα από τα κριτήρια που απαιτούνται από το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 προκειμένου να ληφθεί υπόψη ο κοινός χαρακτήρας μιας ονομασίας και, κατά συνέπεια, η ονομασία «φέτα» δεν κατέστη «η ονομασία γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου η οποία, ενώ παραπέμπει στον τόπο ή στην περιοχή στην οποία το εν λόγω αγροτικό προϊόν ή τρόφιμο παράχθηκε ή διατέθηκε στο εμπόριο για πρώτη φορά, κατέστη η κοινή ονομασία γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου».
- (34) Δεδομένου ότι δεν διαπιστώθηκε ο κοινόχρηστος χαρακτήρας της ονομασίας «φέτα», η Επιτροπή εξακρίβωσε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92, ότι η αίτηση των ελληνικών αρχών για την καταχώριση της ονομασίας «φέτα» ως προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης είναι σύμφωνη με τα άρθρα 2 και 4 του εν λόγω κανονισμού.

- (35) Η ονομασία «φέτα» αποτελεί μια παραδοσιακή μη γεωγραφική ονομασία κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92. Οι όροι «περιοχή» και «τόπος» που αναφέρονται στην εν λόγω παράγραφο μπορούν να ερμηνευτούν μόνο μέσα σε μια γεωμορφολογική και όχι διοικητική οπτική, στο μέτρο που οι φυσικοί ή ανθρωπίνι παράγοντες που είναι συνυφασμένοι με ένα δεδομένο προϊόν ενδέχεται να υπερβούν τα διοικητικά σύνορα. Ωστόσο, δυνάμει του εν λόγω άρθρου 2 παράγραφος 3 αποκλείεται η γεωγραφική περιοχή που είναι συνυφασμένη με μια ονομασία να μπορεί να καλύπτει μία χώρα στο σύνολό της. Στην περίπτωση της ονομασίας «φέτα», διαπιστώθηκε, κατά συνέπεια, ότι η οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) δεύτερη περίπτωση του εν λόγω κανονισμού καλύπτει αποκλειστικά το έδαφος της ηπειρωτικής Ελλάδας, καθώς και το νομό Λέσβου. Το σύνολο των άλλων νησιών και αρχιπελάγων αποκλείονται, δεδομένου ότι δεν πληρούν τους απαιτούμενους φυσικούς ή/και ανθρωπίνους όρους. Επιπροσθέτως, η διοικητική οριοθέτηση της γεωγραφικής περιοχής τελειοποιήθηκε, δεδομένου ότι οι προδιαγραφές του προϊόντος που παρουσίασαν οι ελληνικές αρχές προβλέπουν επιτακτικές και σωρευτικές απαιτήσεις: ιδιαίτερα, η περιοχή καταγωγής της πρώτης ύλης είναι σημαντικά περιορισμένη, δεδομένου ότι το γάλα που χρησιμοποιείται για την παρασκευή του τυριού «φέτα» πρέπει να προέρχεται από προβατίνες και αίγες τοπικών φυλών που έχουν εκτραφεί με παραδοσιακό τρόπο και των οποίων η διατροφή πρέπει να στηρίζεται υποχρεωτικά στη χλωρίδα που υπάρχει στα βοσκοτόπια των επιλέξιμων περιοχών.
- (36) Διαπιστώθηκε ότι η γεωγραφική περιοχή που προκύπτει από τη διοικητική οριοθέτηση, καθώς και οι απαιτήσεις των προδιαγραφών του προϊόντος παρουσιάζουν επαρκή ομοιογένεια που επιτρέπει την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 2 παράγραφος 2, στοιχείο α) και του άρθρου 4 παράγραφος 2 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92. Η εκτακτική βοσκή και η διαχείμαση, οι οποίες αποτελούν τους ακρογωνιαίους λίθους της εκτροφής προβατινών και αιγών που χρησιμοποιούνται για την προμήθεια της πρώτης ύλης του τυριού «φέτα», αποτελούν καρπό μιας πατρογονικής παράδοσης που επιτρέπει την προσαρμογή στις κλιματικές μεταβολές και στις συνέπειές της στη διαθέσιμη βλάστηση. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη αυτόχθονων φυλών αιγοπροβάτων μικρού μεγέθους, πολύ λιποδίαιτων και ανθεκτικών, που μπορούν να επιζήσουν σε ένα ελάχιστο γενναϊόδωρο από ποσοτικές απόψεις περιβάλλοντος το οποίο, ωστόσο, είναι ποιοτικά προικισμένο με μία άκρως

διαφοροποιημένη ειδική χλωρίδα που χαρίζει στο τελικό προϊόν ιδιαίτερο άρωμα και γεύση. Η όσμωση μεταξύ των προαναφερόμενων φυσικών παραγόντων και των ειδικών ανθρωπίνων παραγόντων, ιδιαίτερα η παραδοσιακή μέθοδος παρασκευής που απαιτεί οπωσδήποτε στράγγισμα χωρίς πίεση, χάρισε στο τυρί «φέτα» εξαιρετική διεθνή φήμη.

- (37) Δεδομένου ότι οι προδιαγραφές του προϊόντος που υποβλήθηκαν από τις ελληνικές αρχές και οι οποίες περιλαμβάνουν το σύνολο των στοιχείων που απαιτούνται από το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92, καθώς και η τυπική ανάλυση των εν λόγω προδιαγραφών δεν αποκάλυψαν πρόδηλο σφάλμα εκτίμησης, πρέπει να καταχωριστεί η ονομασία «φέτα» ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης.
- (38) Ως εκ τούτου, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/96 πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.
- (39) Η επιτροπή που συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 δεν γνωμοδότησε εντός της προθεσμίας που έθεσε ο πρόεδρος της. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92, η Επιτροπή διαβίβασε την πρόταση στο Συμβούλιο. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν έλαβε απόφαση εντός της τριμήνης προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 15, παράγραφος 5 του εν λόγω κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92, η Επιτροπή θεσπίζει τα προτεινόμενα μέτρα,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Η ονομασία «Φέτα», (Feta) καταχωρίζεται στο μητρώο προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92, ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ).

2. Στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/96, στη στήλη «τυριά» και «Ελλάδα» του μέρους Α, προστίθεται η ονομασία «Φέτα» (Feta).

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 14 Οκτωβρίου 2002.

Για την Επιτροπή
Franz FISCHLER
Μέλος της Επιτροπής